

**ANTYGONA SOFOKLESA** /cykl lekcji w klasie trzeciej gimnazjum/

Tydzień przed omawianiem lektury przeprowadziłam lekcję, opartą na scenariuszu opracowanym przez p. Anetę Kowalczyk /Publiczne Gimnazjum nr 2 w Chełmku/. Scenariusz dostosowałam do możliwości uczniów i szkoły.

**Lekcja 1**

Temat: Za tydzień omawiamy „Antygonę” Sofoklesa – cechy teatru antycznego.

Cele:

Zdobycie wiedzy o teatrze antycznym.

Uczeń:

- opisuje, jak wyglądał teatr antyczny,
- określa rolę aktora i chóru,
- zna budowę przedstawienia antycznego,
- wyszukuje informacje ze „Słownika kultury antycznej”.

Metody pracy:

- pogadanka,
- praca w grupach,
- praca indywidualna.

Pomoce:

- „Słownik kultury antycznej”,
- ilustracje przedstawiające schemat teatru antycznego,
- „Słownik wyrazów obcych”.

Przebieg lekcji:

**I** Uczniowie mają dokończyć zdanie:

*Teatr to miejsce.....*

Pogadanka nauczyciela wyjaśniająca okoliczności powstania teatru antycznego (VI w. p.n.e –ludowe uroczystości religijne ku czci Dionizosa).

**II** Podział klasy na grupy – każda otrzymuje „Słownik kultury antycznej” /może być odbita na ksero strona z hasłem: *teatr*/. Każda grupa wyjaśnia jedno pojęcie: orchestra, skena (scena), theatron, parodos, proscenium (proskenion). Zaznacza na otrzymanym schemacie teatru antycznego wyjaśniony element.

**III** Prezentacja wyników pracy – notatki w zeszycie.

**IV** Przygotowana wcześniej uczennica /lub uczeń/ opowiada o roli i wyglądzie aktora – maska, symboliczny kostium, wysoka fryzura, buty na koturnach.

**V** Praca z tekstem – analiza budowy tragedii; wyjaśnienie na podstawie „Słownika wyrazów obcych” pojęć: prolog, parodos, epeisodion, stasimon, exodos.

**VI** O roli chóru opowiada wcześniej przygotowana uczennica.

**VII** Zadanie domowe /za tydzień/:

1. Wykonaj maskę dla wybranego aktora grającego rolę w „Antygonie”.
2. Przeczytaj mit o Edypie z „Mitologii” Jana Parandowskiego lub „Mitów Greków i Rzymian” Wandy Markowskiej.
3. **Dla chętnych:** Wykonaj planszę przedstawiającą schemat teatru antycznego, podpisz jego elementy na podstawie prac wykonanych w grupach.

## LEKCJA 2

### Konspekt lekcji

Temat: Wokół „Antyfony” Sofoklesa.

Cele:

Poznanie okoliczności powstania dramatu, usystematyzowanie wiedzy o życiu i twórczości Sofoklesa oraz tragedii antycznej.

- czyta tekst ze zrozumieniem,
- opowiada mity,
- selekcjonuje wiedzę,
- tworzy własny tekst,
- dzieli się swoją wiedzą.

Pomoce dydaktyczne:

- lektura, podręcznik, „Mitologia” Parandowskiego, „Mity Greków i Rzymian” W. Markowskiej, fiszka z krzyżówką

Przebieg lekcji:

I Czynności organizacyjne.

II Zapowiedź tematu i celów lekcji.

III Ciche czytanie biografii Sofoklesa w celu przygotowania się do quizu o życiu i twórczości dramaturga.

### **Sofokles**

Na podstawie notatki biograficznej zamieszczonej w podręczniku (W. Bobiński: *Świat w słowach i obrazach*) odpowiedz na pytania o Sofoklesie.

1. W którym wieku p.n.e. żył Sofokles/?
2. Kim był?
3. Jakie zdolności posiadał?
4. Jakie urzędy pełnił?
5. Dlaczego musiał zrezygnować z pracy aktora?
6. W jaki sposób wzbogacił teatr?
7. Ile sztuk napisał? Wymień tytuły przynajmniej dwóch.
8. Wymień imiona 3-5 bohaterów Sofoklesa.
9. W jaki sposób sztuki Sofoklesa przetrwały do dziś?

I V Budowa tragedii antycznej /uczniowie wyszukują części w dramacie, zapisują je na tablicy, a następnie objaśniają znaczenie/.

VI Bohaterowie dramatu /zapis na tablicy i w zeszycie/- prezentacja masek i planszy przedstawiającej teatr antyczny/.

VII Przedstawienie historii Edypa na podstawie mitu.

VIII Wybór najciekawszych tematów do omawiania „Antygony” /jedna uczennica je spisuje/.

IX Podsumowanie ustaleń z lekcji:

- Temat tragedii (konflikt),
- Budowa dramatu,
- Bohaterowie,
- Najciekawsze zagadnienia.

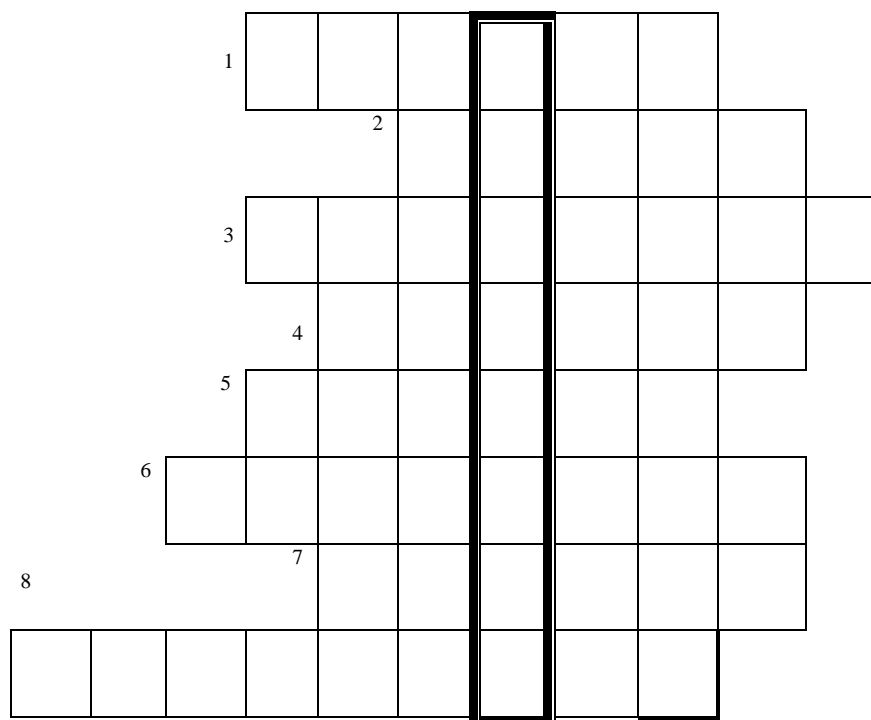
X Rozwiązywanie krzyżówki sprawdzającej znajomość treści książki i sprawność posługiwania się tekstem.

XI Zadanie domowe

Zrekonstruuji ciąg zdarzeń w dramacie – streszczenie.

## KRZYŻÓWKA

1. Ciężyła nad rodem Edypa.
2. Przejął władzę w Tebach po śmierci Polinika i Eteoklesa.
3. Zdradził Antygonę.
4. Antygona wyprawiła bratu.
5. Imię siostry Antygony.
6. Żona Kreona.
7. Był zakochany w Antygonie.
8. Ślepy wróżbita, który przepowiedział przyszłość Kreonowi.



## Lekcja 2

Temat: W skomplikowanym świecie bohaterów tragedii Sofoklesa.

Cele:

Rozszyfrowanie powiązań między bohaterami „Antygony” w celu przygotowania się do charakterystyki postaci.

- czyta tekst ze zrozumieniem,
- opowiada losy poszczególnych postaci,
- kojarzy związki między nimi,
- wnioskuje o przyczynach zachowań bohaterów,
- tworzy drzewo genealogiczne rodu Labdakidów.

Forma pracy:

Praca w grupach powołanych metodą odliczania.

Pomoce naukowe:

Lektura, materiały piśmiennicze, papier A-3

Przebieg lekcji:

1. Czynności organizacyjne.
2. Odczytanie streszczenia – pracy domowej.
3. Ustalenie bohaterów
4. Podział klasy na grupy (5 grup). Przydzielenie postaci do opracowania. Ustalenie elementów opisu postaci, np.:
  - pochodzenie,
  - związki małżeńskie,
  - dzieci,
  - krótka historia.
  - Ciekawostki.
5. Praca w grupach: estetyczne wykonanie planszy.
6. Zaprezentowanie prac na tablicy w formie drzewa genealogicznego.
7. Analiza całej pracy. Wybór postaci do wnikliwej charakterystyki.
8. Zadanie domowe  
Przygotuj frag. tragedii charakteryzujące postać..... Pamiętaj o charakterystyce pośredniej i bezpośredniej.

## Lekcja 4

Temat: / ustalają uczniowie pod koniec lekcji/

Cele:

Charakterystyka Antygony jako postaci nieprzeciętnej;

- zna plan charakterystyki,
- czyta tekst ze zrozumieniem,
- selekcjonuje informacje,
- interpretuje frag. tragedii,
- tworzy własny tekst.

Formy pracy: praca zespołowa, praca w parach

Pomoce dydaktyczne: lektura, fiszki, pomoce szkolne.

Przebieg lekcji:

I Czynności organizacyjne.

II Przypomnienie planu charakterystyki i ustalenie planu charakterystyki Antygony.

III Krótkie przedstawienie postaci; opis wyglądu.

IV Uczniowie podają cechy charakteru bohaterki / „burza mózgów”; zapisują je na tablicy, a jedna uczennica zapisuje je na fiszkach (każdą oddzielnie); następnie fiszki losują pary, które mają znaleźć w tragedii fragment potwierdzający cechę. Klasa decyduje, czy cecha jest właściwa i zapisuje ją w zeszycie.

V Ocena postaci i zapisanie tematu wynikającego z oceny (np. Antygona jest postacią nieprzeciętną)

VI Zadanie domowe

Charakterystyka Antygony zgodna z tematem lekcji.

## Lekcja 5

Temat: Czy musiało dojść do tragedii? Dyskusja.

Cele:

Dyskusja wokół problemu.

- czyta tekst ze zrozumieniem,
- selekcjonuje wiedzę,
- analizuje przypadek,
- wyraża własne zdanie,
- słucha wypowiedzi współrozmówców,
- tworzy argumentację,
- wnioskuje na podstawie dyskusji.

Formy pracy:

Dyskusja panelowa, praca indywidualna.

Pomoce dydaktyczne: przybory piśmiennicze, lektura, stół dyskusyjny.

Tok lekcji:

I Czynności organizacyjne. Usadzenie uczniów do dyskusji.

II Przeczytanie charakterystyki Antygony, zwrócenie uwagi na ocenę postaci. Wypowiedź prowadzącej na temat tragicznego losu Antygony. Pytanie skierowane do przygotowanych do dyskusji: Czy do tragedii musiało dojść?

III Wypowiedzi dyskutujących, dotyczące, np.

- przepowiedni wyroczni,
- postępowania Antygony zgodnego z prawem bożym,
- poparcia ludu,
- spełnienia obowiązku wobec brata,
- poparcia Ismeny, itp.
  
- okrucieństwa Kreona,
- pochopnego czynu Antygony,
- itp.

IV Podsumowanie dyskusji: zgodne z argumentacją.

V Odczytanie i uzupełnienie notatek przysłuchujących się dyskusji. Sformułowanie tematu lekcji. Ocena, kto jest za twierdzeniem, że musiało dojść do tragedii a kto jest innego zdania.

VI Zadanie domowe:

1. Napisz rozprawkę na temat: „Czy musiało dojść do tragedii w „Antygonie” Sofoklesa?
2. Zastanów się, jak całą sytuację komentuje Chór?

## LEKCJA 6

Temat: Wiem, że rozumiem „Antygonę”- powtórzenie wiadomości.

Cele:

Usystematyzowanie wiedzy o tragedii Sofoklesa.

Uczeń:

- zna treść dzieła,
- orientuje się w układzie dramatu,
- wyjaśnia terminy z zakresu tragedii antycznej,
- ocenia bohaterów,
- tworzy własny tekst,

Pomoce dydaktyczne: lektura, „Słownik kultury antycznej”, „Słownik terminów literackich”, plansza przedstawiająca teatr grecki, przybory piśmiennicze.

Forma pracy: indywidualna, zespołowa

Tok lekcji:

I Czynności organizacyjne.

II Zapowiedź celów lekcji. Określenie stosunku emocjonalnego uczniów do lektury/ uniesienie lub podniesienie kciuka/.

III Pytania nauczyciela:

- Kim był Sofokles?/1-3 zdania/.
- Z jakim mitem związana jest akcja „Antyfony”?
- Gdzie toczy się akcja tragedii?

IV Wyjaśnienie, kim są bohaterowie. Ocena za pomocą jednego przymiotnika każdego z bohaterów.

- Antygona-
- Kreon-
- Polinejkes-
- Eteokles-
- Ismena-
- Hajmon-
- Tyrezjasz-

V W jaki sposób wytłumaczyć na odstawie lektury słowo „przesądzony”. Tworzenie związków frazeologicznych z tym słowem.

Wyjaśnienie istoty tragedii greckiej (konflikt).

VI Określenie czasu, miejsca, akcji tragedii /trzy jedności klasyczne/. W jaki sposób można je było zachować? /miejsce wystawiania sztuk/. Plansza przedstawiająca teatr antyczny.

VII Ułóż zdanie wielokrotnie złożone ze słowami: theatron, skena, parodos, stasimon.

VIII Wyobraź sobie, że pracujesz w organizacji widowni teatru w Atenach i musisz zaprosić starożytnych Greków na przedstawienie pt. „Antygona”. Zredaguj treść zaproszenia, nawiązując do epoki.

IX Co wiesz po tej lekcji? Czy rozumiesz dramat Sofoklesa? Ustalenie tematu lekcji.

X O czym chciałbyś pisać na wypracowaniu klasowym? Uczniowie proponują tematy.

XI Zadanie domowe:

1. Przygotuj się do wypracowania klasowego.
2. Nie zapominajmy o Chórze! Wybierz dowolny stasimon i naucz się go recytować. (za tydzień).

TEMATY WYPRACOWANIA KLASOWEGO:



Tydzień przed omawianiem lektury przeprowadziłam lekcję, opartą na scenariuszu opracowanym przez p. Anetę Kowalczyk /Publiczne Gimnazjum nr 2 w Chełmku/. Scenariusz dostosowałam do możliwości uczniów i szkoły.

Temat: Za tydzień omawiamy „Antygonę” Sofoklesa – cechy teatru antycznego.

Cele:

Zdobycie wiedzy o teatrze antycznym.

Uczeń:

- opisuje, jak wyglądał teatr antyczny,
- określa rolę aktora i chóru,
- zna budowę przedstawienia antycznego,
- wyszukuje informacje ze „Słownika kultury antycznej”.

Metody pracy:

- pogadanka,
- praca w grupach,
- praca indywidualna.

Pomoce:

- „Słownik kultury antycznej”,
- ilustracje przedstawiające schemat teatru antycznego,
- „Słownik wyrazów obcych”.

Przebieg lekcji:

**I** Uczniowie mają dokończyć zdanie:

*Teatr to miejsce.....*

Pogadanka nauczyciela wyjaśniająca okoliczności powstania teatru antycznego (VI w. p.n.e –ludowe uroczystości religijne ku czci Dionizosa).

**II** Podział klasy na grupy – każda otrzymuje „ Słownik kultury antycznej” /może być odbita na ksero strona z hasłem: *teatr*/. Każda grupa wyjaśnia jedno pojęcie: orchestra, skena (scena), theatron, parodos, proscenium (proskenion). Zaznacza na otrzymanym schemacie teatru antycznego wyjaśniony element.

**III** Prezentacja wyników pracy – notatki w zeszycie.

**IV** Przygotowana wcześniej uczennica /lub uczeń/ opowiada o roli i wyglądzie aktora – maska, symboliczny kostium, wysoka fryzura, buty na koturnach.

**V** Praca z tekstem – analiza budowy tragedii; wyjaśnienie na podstawie „ Słownika wyrazów obcych” pojęć: prolog, parodos, epeisodion, stasimon, exodos.

**VI** O roli chóru opowiada wcześniej przygotowana uczennica.

**VII** Zadanie domowe /za tydzień/:

4. Wykonaj maskę dla wybranego aktora grającego rolę w „Antygonie”.
5. Przeczytaj mit o Edypie z „Mitologii” Jana Parandowskiego lub „Mitów Greków i Rzymian” Wandy Markowskiej.
6. **Dla chętnych:** Wykonaj planszę przedstawiającą schemat teatru antycznego, podpisz jego elementy na podstawie prac wykonanych w grupach.